

Information om avvikelser och artikel

FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen föreslår besluta

Att notera informationen

Anders Sylvan
Förbundsdirektör

Mariann Holmberg
kommunikationschef

Sammanfattning

Den 28 april publicerade Dagens Nyheter en artikel med rubriken "Svårt sjuka barn drabbade av problem runt regionernas ambulansflyg". Bilaga 1

Artikeln hade föregåtts av begäran av en stor mängd handlingar och flertalet timplånga intervjuer. Journalisten har konfronterat Anders Sylvan respektive Mariann Holmberg i olika omgångar med påståenden likt "varför ställer ni inte planen på backen, eftersom verksamheten är olaglig", "hur kan ni bedriva en verksamhet som regionerna inte vill ha".

Till en början uppfattades det som om journalisten saknade kunskap om KSA. Av den anledningen lades stor möda på att förklara och förmedla fakta. Senare framkom att ställda påståenden var förmedlade via en "källa" med vad man uppfattade hade "stor" trovärdighet. Avsikten med intervjuerna var inte att uppnå ökad kunskap utan för att spela in citat att använda på vad vi uppfattar som godtyckligt sätt till stöd för en förutbestämd artikelvinkel.

Några dagar före artikelns publicering fick KSA ta del av ett antal avvikelser från DN vilka hade begärts utlämnade från några av Sveriges regioner. Journalisten presenterade att hon hade tagit del av ett 30-tal avvikelser, vilket även nämns i artikeln och att samtliga var "vårdavvikelser, negativa händelser och risker som rapporterats av vården i flera regioner" att de var registrerade som avvikelser var enligt journalisten ett bevis på att de var förenade med risk för patientskada. Regionernas avvikelser är inrapporterade av dels sjuksköterskor i tjänst hos Svenskt Ambulansflyg som är anställda av den vårdgivande regionen, dels av vårdpersonal som beställer transporter eller annan ambulanspersonal med fl.

Viktigt att ha med sig gällande avvikelser är att såväl regionerna som KSA uppmanar medarbetare till att rapportera alla och många avvikelser. Varje detalj som avviker från det normala kan bidra till utveckling av verksamheten och tjänsten, kombinerat med lagkrav om att samtliga avvikelser med patientrisk ska rapporteras i avvikelssystem.

Vårdgivande regioner har beskrivit att deras totalt stora mängd avvikelser bidrar till prioriteringar i vilka avvikelser som följs upp och utreds. Prioriteringsordningen bestäms utifrån graden av allvarlighet, men även en mindre avvikelse kan vara allvarlig om den dyker upp ett flertal gånger på ett likartat sätt. Av den anledningen har KSA inte tagit del av de avvikelser som är utlämnade till Dagens Nyheter.

De som DN förmedlade till KSA var de av de 30-tal avvikelser, som journalisten bedömde vara mest allvarliga. Regionerna hade inte gjort den värderingen.

KSA besvarade DN:s lista över avvikelser se Bilaga 3, mail om avvikelser.

Hur DN hanterar utlämnade avvikelser är bekymmersamt. Artikeln tar inte fullt ut hänsyn till de svar vi lämnat och innehåller i stället en rad felaktiga antaganden i vad som kan misstänkas vara utformade för en säljande story. Det som gör det allvarligt är att patienter eller dess föräldrar riskerar att känna igen sig själva eller sitt barn och dessutom i en felaktig kontext.

Besvärande för alla inblandade är den ryktesspridning som uppstår till följd av felaktiga uppgifter, vilket indirekt riskerar att skada KSAs förtroende.

Här följer några exempel:

Rubriken "Svårt sjuka barn drabbade av problem runt regionernas ambulansflyg" syftar på en händelse där Svenskt Ambulansflyg vid den aktuella tidpunkten inte hade ett ansvar för genomförandet av uppdraget.

Uppdraget gällde en transport av ett allvarligt sjukt barn från Västernorrland som tillsammans med Karolinskas PETS-team.

Vid tiden för uppdraget var Karolinskas PETS-team inte ett specialteam som ingick i KSAs uppdrag. KSA hade inte tillräcklig kunskap om PETS bårssystem och hade heller inte utfört träning av PETS medarbetare med lastning och lossning av de specifika bårarna.

Att uppdraget riktades till KSA uppfattades bero på att, den av KS upphandlade ambulansflygaktören inte hade möjlighet att utföra uppdraget. KSA lyckades trots utmaningar att lösa uppdraget dagen efter när bårsystemet var kontrollerat. Karolinskas ordinarie upphandlade operatör genomförde inte transporten.

KSAs ansvar vid tidpunkten för den aktuella händelsen Bilaga 2

Den aktuella transporten är utredd via brev och svar med läkaren som förståeligt var upprörd efter en tuff natt med insatser runt det sjuka barnet. Brev och svar finns som Bilaga 5 och Bilaga 6.

Vi kan ana att rubriken även syftar på en transport av ett för tidigt fött barn där piloten av misstag inte hade öppnat syrgasreglaget till kabinen. DN skriver att "patientens syresättning sjunker" vilket är ett felaktigt påstående då kuvösen hade egen syrgasförsörjning, vilket innebar att patienten hade korrekt syrgastillförsel under hela transporten. Uppgiften är kontrollerad med aktuellt neonatalteam.

För KSA är det allvarligt att syrgasreglaget inte öppnades enligt rutin, vilket föranlett förstärkta rutiner och ytterligare utbildning av besättningen.

När artikeln skrevs fanns inte händelsen inrapporterad i något avvikelssystem utan var endast förmedlad muntligt och via mail, vilket föranledde ett flera möten internt och mellan berörda parter.

Se mail med svar till DN dagarna före artikeln publicerades. Bilaga 3

Bland avvikelserna finns exempelvis en glömd saturationsmätare vilket aldrig utgjorde en patientrisk eftersom det alltid finns reservutrustning ombord. Det framgick i svar till DN, men trots det väljer tidningen att beskriva händelsen som en risk för patientskada. Ett annat exempel är 30 minuters fördröjning på grund av plogning, en sent anslutande vägambulans, en "telefonist" som hade gett ett ej korrekt svar, men det går inte att utläsa vilken organisation telefonisten tillhörde. KSAs egna beställningsmottagare benämns aldrig som telefonister utan som sjuksköterskor i tjänst som medicinska koordinatörer.

Artikeln innehåller därutöver en mängd sakfel vilka är belysta i ett publicerat dokument kort efter att artikeln publicerades. Bilaga 4.

DN har vid ett senare tillfälle återkopplat om nämnda sakfel, men menar att de inte tar ansvar för sakfel i citat. DN har enligt uppgift rättat påståendet om att KSA skulle vara egen vårdgivare.